

بررسی انگیزه و چالش‌های کاری زنان پلیس

محسن مرادیان^۱

تاریخ دریافت: ۹۱/۰۴/۱۳

علی اعظم کریمایی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۱/۰۵/۲۵

چکیده

این تحقیق تلاش دارد که نشان دهد زنان تا چه حد می‌توانند در انجام وظایف پلیس موفق باشند و تا چه حد توسط جامعه و سایر همکاران مرد خود پذیرفته شده و مقبولیت دارند. با وجود اهمیتی که پلیس زن در برقراری امنیت جامعه دارد، تلاش‌های اندکی برای شناخت علل و انگیزه زنان برای پیوستن به این حرفه و نیز معضلات کاری آنان صورت گرفته است. بدین منظور در این مقاله تلاش شده تا به سؤالاتی نظیر چرا زنان به حرفه پلیس می‌پیوندند و واکنش خانواده‌های آنان نسبت به این موضوع چیست؟ تفاوت نگاه زنان و مردان پلیس به کارایی زنان پلیس چیست؟ آیا زنان پلیس از فرصت‌ها و امتیازات برابر با مردان برخوردارند؟ تا چه حد به کار زنان پلیس اعتماد وجود دارد؟ و پیوستن زنان به حرفه پلیس چه مشکلاتی برای آنان ایجاد می‌کند؟ پاسخ دهد. این تحقیق از نوع توصیفی بوده که با روش پیمایشی انجام شده است.

نتایج تحقیق نشان دادند که زنان حرفه پلیسی را به خاطر جذابیت شغلی، خدمت به زنان و کودکان و امرار معاش زندگی انتخاب کرده‌اند. فرماندهان تفاوتی بین زن و مرد پلیس از نظر نوع امتیازات قائل نیستند ولی در واگذاری مأموریت‌ها به این تفاوت‌ها توجه دارند. علاوه بر آن پاسخگویان (اعم از زن و مرد) معتقدند که زنان پلیس به ترتیب در زمینه‌های رسیدگی به جرایم مربوط به زنان، مبارزه با ارتکاب جرم علیه زنان و کودکان، امور اداری و ستادی و مبارزه با جرایم سایبری، بیش از سایر زمینه‌ها موفق بوده‌اند.

واژگان کلیدی

پلیس زن، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، تناسب شغل، انگیزه و چالش‌های کاری زنان

پلیس

۱ عضو هیئت علمی و استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی - mohsenmoradian@hotmail.com

۲ عضو هیئت علمی و استادیار دانشگاه علوم انتظامی

مقدمه

امنیت، مدت‌های طولانی به گونه‌ای نظریه پردازی می‌شد که گویی زنان نقشی در آن ندارند. باور رایج این بود که برقراری امنیت، امری جدی و پر مخاطره می‌باشد که نیاز به قدرت بالای بدنی دارد و این کار فقط از عهده اشخاص نخبه (مردان) بر می‌آید. با این حال و به رغم مقاومت برخی محافل در مقابل حضور زنان در نهادهای برقراری امنیت، در سال‌های اخیر نقش زنان در این نهادها در سراسر جهان افزایش یافته است به گونه‌ای که هر روز شاهد اخباری نظیر تأسیس پلیس زن در عربستان و کویت و عراق و... می‌باشیم. با این وجود و علیرغم همه اهمیتی که پلیس زن در برقراری امنیت جامعه دارد، مسأله این است که تلاش‌های اندکی برای شناخت علل و انگیزه زنان پلیس برای پیوستن به این حرفه و نیز معضلات کاری آنان صورت گرفته و این موضوع می‌تواند اثربخشی زنان پلیس را تحت تأثیر قرار دهد.

بیان مسأله

امروزه ما شاهد حضور پررنگ زنان در کسوت پلیس می‌باشیم. اما این یک واقعیت است که انتخاب حرفه پلیس توسط زنان، تاریخچه ای طولانی ندارد و از اولین سال‌هایی که پلیس زن به استخدام نیروی انتظامی ج.ا.ا. در آمد، تنها ۱۳ سال می‌گذرد. در آن زمان برخی معتقد بودند که زنان قادر نیستند همانند مردان در انجام وظایف پلیس موفق باشند و به دلیل مسائل جسمانی، نمی‌توانند به درستی و قاطعانه با مجرمان برخورد کنند و در مجموع، جامعه نسبت به عملکرد زنان در نیروی پلیس نظر موافق نداشت.

اما حضور زنان در کنار مردان در همه صحنه‌های عملیات و کلاسهای آموزشی و مشاغل سازمانی، به تدریج موجب پذیرش آنان از سوی جامعه و همکاران مردشان گردید. امروزه ما شاهد آن هستیم که پلیس زن، تقریباً در همه بخش‌های نیروی انتظامی از کلانتری‌ها گرفته تا پلیس جنایی، مشغول به کار می‌باشد. این تحقیق انگیزه و میزان

موفقیت زنان در کسوت پلیس و میزان پذیرش آنان توسط همکاران مردشان و نیز مشکلات کاری آنان را مورد بررسی قرار داده است.

در اهمیت تحقیق می‌توان گفت امروزه وجود پلیس زن به عنوان بخشی از پلیس که به طور مستقیم در ارتباط با امور زنان و کودکان است، نه تنها از سوی جامعه پذیرفته شده بلکه به عنوان یک ضرورت شرعی و اجتماعی در جامعه مطرح می‌باشد. در عین حال رشد جمعیت و جرایم ویژه زنان و کودکان، ضرورت یک واحد پلیس متشکل از نیروهای عملیاتی زن را توجیه می‌کند تا بتواند در این عرصه خدمات لازم را به جامعه ارائه دهد. لذا ضرورت دارد برای افزایش کارآیی زنان پلیس و اخذ تصمیمات مناسب در رابطه با آنان، چنین تحقیقاتی صورت گیرد.

سؤالات تحقیق

این تحقیق به بحث در خصوص شرایط و دلایل پیوستن زنان به حرفه پلیس و مقایسه دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص پلیس زن می‌پردازد. مهم‌ترین سؤالاتی که در این رابطه مطرح شده و تحقیق در جستجوی پاسخ‌گویی بدان‌ها می‌باشد، عبارتند از:

- چرا زنان به حرفه پلیس می‌پیوندند و واکنش خانواده‌های آنان نسبت به این موضوع چیست؟
- تفاوت نگاه زنان و مردان پلیس به کارایی زنان پلیس چیست و جامعه چگونه به کار زنان پلیس می‌نگرد؟
- آیا زنان پلیس از فرصت‌ها و امتیازات برابر با مردان برخوردارند؟
- تا چه حد به کار زنان پلیس اعتماد وجود دارد؟
- پیوستن زنان به حرفه پلیس چه مشکلاتی برای آنان ایجاد می‌کند؟

روش تحقیق

این تحقیق از نوع توصیفی است که با روش پیمایشی انجام شده است. تنظیم تاریخچه، پیشینه و سایر مباحث نظری موضوع، بر اساس بررسی اسناد و مدارک علمی بوده است.

جامعه آماری تحقیق را ۱۰۴ نفر از پلیس‌های مرد و زن آشنا به زنان پلیس، شاغل در دانشگاه علوم انتظامی تشکیل می‌دهند. با توجه به این امر و بر اساس فرمول کوکران، تعداد نمونه‌ها ۵۲ نفر محاسبه گردید. چون برخی پرسشنامه‌ها کامل نبودند و در عین حال نظر به برابری تعداد پرسش‌شوندگان زن و مرد به منظور انجام مقایسه‌های زوجی و نیل به پاسخ‌های دقیق‌تر بود، پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص از میان ۱۰۴ پرسشنامه، از هر یک از دو گروه، ۲۶ پرسشنامه مورد تحلیل قرار گرفت.

تاریخچه و وظایف پلیس زن

نیروی انتظامی ج.ا.ا. نیز تعداد قابل توجهی پلیس زن در استخدام خود دارد که دوش به دوش مردان برای ایجاد امنیت در کشور تلاش می‌کنند. مهمترین علت استخدام زنان در نیروی پلیس، افزایش تدریجی زنان مجرم و لزوم به کارگیری زنان برای برخورد با آنان و نیز مراقبت از آنان در زندان‌ها بود. بدین منظور در دهه ۱۳۵۰، شهربانی وقت، اقدام به استخدام تعدادی افسر زن نمود که در دانشکده پلیس آن زمان به آموزش مشغول شدند (رحمانی، ۱۳۸۲: ۱۱۱).

بعد از انقلاب، برای مدت کوتاهی استخدام پلیس زن متوقف شد. لیکن به علت احساس نیاز، دوباره در سال ۱۳۷۷، استخدام زنان در نیروی انتظامی برای تصدی مشاغل ستادی و اداری آغاز شد (خزایی، ۱۳۸۹: ۱۰۵).

«یکی از وظایف اصلی پلیس زن، احقاق حقوق زنان در جامعه است» (احمدی مقدم، ۱۳۸۴)، و ناجا در راستای مأموریت خود در موضوعات و مسائل مربوط به زنان که نیمی از اجتماع را تشکیل می‌دهند، نیازمند کارشناس زن است. کارشناسانی که با علوم انتظامی و مأموریت ناجا آشنا باشند و تربیت شده دانشکده‌های ناجا بوده و به طور رسمی در این سازمان خدمت کنند. ناجا در انجام مأموریت‌های خود، ملزم به رعایت حفظ موازین اسلامی است و مأموریت‌های مرتبط با بانوان، هنگامی مطابق موازین اسلامی و

شرعی انجام می‌شود که این مأموریت‌ها به وسیله زنان پلیس انجام شوند (مرادیان و کریمیایی، ۱۳۸۹: ۱۶۳-۱۷۵).

تبصره ماده ۲۰ اصلاحی قانون مقررات استخدامی سال ۱۳۷۷ ناجا نیز فلسفه استخدام کادر انتظامی زن را استفاده از خدمات پرسنل زن عنوان نموده است. مطابق این ماده، ناجا می‌تواند در حد نیاز و با رعایت موازین اسلامی، زنان پلیس را استخدام، تربیت و به کار گیرد. در رابطه با به کارگیری زنان پلیس در مشاغل گوناگون نیز محدودیت خاصی وجود ندارد و تنها شرط آن حفظ موازین اسلامی است و ناجا با رعایت این شرط، حتی در مشاغل مدیریتی، آموزشی و فرماندهی نیز می‌تواند از تجربه بانوان و علم و دانش آنها در راستای مأموریت‌های خود استفاده نماید (روشن، ۱۳۸۶: ۳۲).

از جمله نقش‌هایی که پلیس زن می‌تواند بر اساس این اصلاحیه بر عهده گیرد و ضامن حفظ موازین اسلامی و شرع در جامعه باشد، می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود (خیام، نشریه پیام زن، شماره ۹۸):

- ۱) امور راهنمایی و رانندگی به ویژه آموزش و آزمایش جهت صدور گواهینامه؛
- ۲) اقدامات اطلاعاتی از قبیل تعقیب، مراقبت، حضور در اماکن، نفوذ در محل‌های ویژه، شناسایی باندهای مواد مخدر، قاچاق، سرقت، اختلاس و به ویژه باندهای فساد و منکراتی زنان؛
- ۳) بازرسی بدنی در کلیه مراکزی که زنان باید بازرسی شوند. نظیر کلیه مبادی ورودی و خروجی هوایی و زمینی، بنادر و گمرکات و زندان‌ها و بالاخره کلانتری‌های ویژه بانوان و کلیه گلوگاه‌های شهری و استانی؛
- ۴) اقدامات اطلاعاتی و تحقیقاتی در مبارزه با باندهای مواد مخدر (اکثر باندهای مافیایی به صورت پوششی از زنان و کودکان در ورود و حمل و نقل مواد و توزیع شهری آن سوء استفاده می‌نمایند)، باندهای سرقت و سایر موارد؛

- ۵) مدیریت و بازرسی اماکن عمومی از جمله پاساژها، هتل‌ها، بیمارستان‌ها و ادارات مختلف؛
- ۶) امور خدماتی گذرنامه و مراکز مشاوره ناجا و خدمات درمانی؛
- ۷) مبارزه با مفاسد اجتماعی زنان، بدرقه متهمان و بازجویی از زنان در بازداشتگاه‌ها، تعقیب و دستگیری مجرمان زن؛
- ۸) بازدید از محل‌های اختصاصی زنان در ادارات و مؤسسات دولتی و خصوصی کنترل اجتماعات زنان در نمازهای جمعه و برقراری امنیت در ورزشگاه‌ها اعم از ورزشگاه‌های اختصاصی زنان و یا مراکزی که بهره برداری مشترک می‌شود؛
- ۹) فعالیت در یگان آگاهی نیروی انتظامی و کلیه امور مربوط به آن؛
- ۱۰) انتظامات زندان‌ها و ارائه اطلاعات امنیتی - انتظامی و خدمات انتظامی و انواع هشدارها به دختران جوان و آموزش امنیتی - انتظامی در دبیرستان‌ها و حضور آگاهی بخش و تخصصی در مجامع بانوان (واعظی، نشریه نگهبان شماره ۵۷)؛
- ۱۱) حمایت از کودکان و مادران. زیرا کودکان و نوجوانان از آسیب پذیرترین گروه‌های اجتماعی بوده و در نتیجه نیازمند حمایت ویژه می‌باشند. یکی از مسایل بغرنج کنونی که برای تمامی جوامع مشکل آفرین شده، مسئله بزهکاری کودکان و نوجوانان و در عین حال آسیب‌های وارده به این گروه از لحاظ جسمی، جنسی و روحی است. از جمله مأموریت‌هایی که زنان پلیس بهتر از مردان قادر به انجام آن می‌باشند، مأموریت‌های مرتبط با کودکان و نوجوانان و دانش آموزان است که در قالب پلیس کودک و نوجوانان و پلیس مدارس، قابل سازماندهی می‌باشد زیرا کودکان و نوجوانان بزهکار باید توسط افرادی مراقبت شوند که دارای شناخت لازم از ابعاد روحی و روانی آنان بوده و در عین حال با حقوق کودکان نیز آشنا باشند تا هم امنیت اجتماعی و هم حقوق آنها رعایت شود (روشن، ۱۳۸۶: ۳۱). با توجه به شرایط ویژه کودکان، باید کسانی با ایشان تعامل داشته باشند که آموزش

دیده و دارای خصوصیات همراهی با کودکان باشند (مارلنر، ۱۳۸۴: ۳۱). در این خصوص پلیس زن، کارآمدتر بوده و می‌تواند موجبات اطمینان خاطر کودک نسبت به پلیس را فراهم آورد.

پیشینه تحقیق

این تفکر که پلیس زن نمی‌تواند جایگاه مناسبی در حرفه پلیس داشته باشد، مدت‌ها وجود داشته است. زیرا به زنان به عنوان جنس ضعیف نگاه می‌شد و بسیاری معتقد بودند که ویژگی زنان نمی‌تواند ویژگی‌های یک پلیس خوب باشد (Božnik, 2005: 6-8).

زمانی که زنان پلیس برای اولین بار در انتهای قرن نوزده، وارد سازمان پلیس شدند، تصور بر این بود که نقش آنها تنها به چند کار زنانه محدود می‌شود. حتی این نگرش در عموم مردم وجود داشت که زنان به دلیل انجام وظایف مادری، نمی‌توانند در انجام وظایف اداری خود موفق بوده و به دلیل استفاده از مرخصی‌های بارداری و... نمی‌توانند همانند مردان به طور دائم در محل کار خود حاضر شده و در همه مأموریت‌های واگذاری وارد شوند و پلیس بودن برای زنان با توجه به روحیه و وضعیت جسمانی آنان، متناسب و سازگار نیست.

درست در دهه ۱۹۷۰ بود که زنان توانستند موانع عملی و قانونی موجود در سازمان‌های پلیس را از پیش رو برداشته و بر خلاف تصور موجود، نشان دهند که مانند مردان قادرند کارهای روزانه پلیس را انجام دهند (کاکویی، ۱۳۸۲).

طی بررسی‌های انجام شده توسط بونزیک^۱، نشان داده شد که مهمترین دلایلی که زنان حرفه پلیس را انتخاب می‌کنند، جذابیت و پرستیژ این حرفه و نیز کسب درآمد بوده است (Božnik, 2005: 12).

دوگان^۱ معتقد است زنان پلیس به لحاظ رفتار عاطفی که دارند، خشونت کمتری در مواجهه با شهروندان بروز می‌دهند و این امر می‌تواند نقش مؤثری در ایجاد روابط سالم بین شهروندان و پلیس ایفا نماید (Dovgan, 1974: 298-301).

کوهار^۲ نشان داده است که زنان پلیس، در ابتدای کار خود با مقاومت‌هایی از سوی جامعه و همکاران مردشان مواجه می‌شوند. لیکن به تدریج این مقاومت‌ها در هم شکسته شده و از سوی همکاران مرد خود، به عنوان بخشی از جامعه پلیس پذیرفته می‌شوند. جامعه نیز با اندکی تأخیر فاز، هویت زنان پلیس را پذیرفته و بعد از مدتی به شدت به آن وابسته می‌شود (Kuhar, 2000: 4-13).

لوبنیکار^۳ معتقد است بهترین مشاغلی که زنان می‌توانند در کسوت پلیس انجام دهند، راهنمایی و رانندگی، مبارزه با اقدامات تهاجمی که در آن زنان و کودکان درگیر باشند، بازجویی، حفظ قوانین عمومی و مبارزه با جرایم جنسی می‌باشد (Lobnikar, 1996: 234-249).

تانجا اسکالرلج^۴ معتقد است زنان پلیس حرفه خود را به دلیل جذابیت و چالش انگیز بودن و نیز کمک به قربانیان انتخاب می‌کنند. وی طی بررسی مفصلی که روی ۵۵۵ نفر از زنان پلیس اسلونی انجام داده است، نشان می‌دهد که زنان پلیس معتقدند مردم به آنها توجه نداشته و از آنان حمایت به عمل نمی‌آورند. اما اکثر همکاران مردشان آنها را به عنوان عضو گروه می‌پذیرند هر چند که از زنان پلیس برای مداخله در عملیات‌هایی که احتیاج به قدرت فیزیکی و بدنی دارند، استفاده به عمل نمی‌آورند (اسکالرلج و ویرجینیت، ۱۳۸۸، ۱۳۷).

امروزه زنان در اکثر مأموریت‌های پلیس از قبیل کشف مواد مخدر، قاچاق کالا، انگشت نگاری، بررسی صحنه قتل و جسد مقتوله، تحقیقات خودکشی زنان، کنترل اماکن

1 Dovgan

2 Kuhar

3 Lobnikar

4 Tanja scalerlege

زنانه، کنترل ورود و خروج اتباع بیگانه و مسافری زن در مبادی ورودی و خروجی کشور و... حضور دارند (شایگان، ۱۳۸۲: ۱۰۵).

مدبر و چوپانی معتقدند زنان پلیس به علت جنسیت و نقش‌های متعدد، با تهدیدهایی مواجه‌اند که مردان پلیس با این تهدیدها مواجه نمی‌باشند. این تهدیدها عبارتند از:

➤ پلیس‌های زن نقش‌های متعددی نظیر نقش مادری، خواهری، همسری، دختری و ... دارند که هم در خانه و هم در خارج از خانه باید بدان پردازند. لذا اشتغال زنان

در مشاغل حساسی نظیر شغل پلیسی می‌تواند بر نهاد خانواده اثر گذارد؛

➤ تعارض نقش‌های سنتی و مدرن زنان پلیس، می‌تواند باعث خستگی زیاد و استرس‌های مداوم و در نهایت افسردگی آنان شود؛

➤ اشتغال به حرفه پلیس می‌تواند بر تعلیم و تربیت و پرورش کودکان تأثیر گذارد.

اگر شغل پلیس به اصلی‌ترین وظیفه زنان یعنی تربیت فرزندان، آسیب وارد کند، در این صورت ادامه فعالیت آنان به صلاح خود آنان و جامعه نخواهد بود؛

در کنار این مشکلات، تهدیدات دیگری نظیر آسیب‌های روحی و جسمی احتمالی در برخورد و درگیری با متهمان زن، خطراتی که از سوی خانواده متهمان، آنان را تهدید می‌کند و فشارهای روحی ناشی از ارتباط مستقیم با ناهنجاری‌ها، مجرمان و آسیب‌های اجتماعی نیز برای زنان پلیس وجود دارد (مدبر و چوپانی، ۱۳۸۸، ۱۷).

جعفری معتقد است زنان پلیس به علت همسویی جنسیتی با مجرمان زن و درک موقعیت رفتاری کودکان، بهتر می‌توانند در پیشگیری از وقوع جرم از ناحیه زنان و کودکان عمل کنند. وی بر این باور است که نقش پلیس زن پیش از وقوع بزه و جرم، برقراری رابطه دوستانه و صمیمانه بر پایه اعتماد و اعتبار و از طرف دیگر رسیدگی به تخلفات و جرایم آنان بعد از ارتکاب است که می‌تواند از گرایش به انحرافات بعدی آنان جلوگیری به عمل آورد (جعفری، ۱۳۸۷، ۸۷).

یافته‌های تحقیق

تحلیل داده‌های جمع آوری شده، نکات جالب و مهمی را در خصوص انگیزه زنان از پیوستن به پلیس و نیز دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص پلیس زن آشکار نمود.

❖ در پاسخ به این سوال که چرا زنان به حرفه پلیس می‌پیوندند، نگاه زنان پلیس با همکاران مرد آنها تفاوت زیادی ندارد و هر دو گروه متفق القول‌اند که دلیل اصلی پیوستن زنان به حرفه پلیس، امرار معاش و کسب درآمد، جالب بودن حرفه پلیس، کمک به مردم و داشتن پرستیژ اجتماعی و کمک به قربانیان و مجرمین می‌باشد.

جدول ۱: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص علل انتخاب حرفه پلیس توسط زنان

دیدگاه مردان	دیدگاه زنان	علل انتخاب حرفه پلیس توسط زنان
۲۰	۱۱	به منظور امرار معاش و کسب درآمد
۱۱	۸	حرفه پلیس حرفه جالبی است
۱۰	۸	برای کمک به مردم
۹	۸	به علت داشتن پرستیژ اجتماعی
۸	۳	به منظور کمک به قربانیان و مجرمین
-	۸	سایر
۵۸	۴۶	جمع

❖ در پاسخ به سوال مربوط به میزان پذیرش پلیس زن از سوی جامعه، بر اساس محاسبات زیر، نگاه مردان پلیس نسبت به موضوع مثبت تر از نگاه زنان پلیس بوده و زنان ارزیابی کمتری از خود داشته‌اند. به طوری که میانگین امتیازاتی که مردان پلیس به بانوان همکار خود اختصاص داده‌اند، بیشتر از میانگین امتیازاتی است که زنان پلیس به خود داده‌اند.

جدول ۲: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص میزان پذیرش پلیس زن از سوی جامعه

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
-	۴	۱۵	۵	۲	زنان
-	۸	۱۶	۲	-	مردان

❖ در پاسخ به این سوال که پلیس‌های زن تا چه حد از سوی مردان پلیس پذیرفته شده‌اند نیز وضع به همین منوال است. یعنی زنان احساس می‌کنند که کمتر از سوی مردان مورد پذیرش قرار می‌گیرند در حالی که با توجه به محاسبات زیر، مردان، کار زنان را بیشتر از آنچه که آنان خود تصور می‌کنند، قبول دارند.

جدول ۳: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص میزان مقبولیت بانوان از سوی مردان پلیس

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
-	۴	۴	۱۳	۵	زنان
-	۴	۱۶	۶	-	مردان

❖ در خصوص واگذاری امتیازات به پلیس‌های زن و مرد، اعتقاد هر دو گروه که آزمون مقایسه میانگین‌ها نیز آن را تأیید می‌کند، این است که رؤسا و فرماندهان آنان تفاوتی بین پلیس‌های زن و مرد قائل نبوده و به یکسان امتیازات را بین افراد توزیع می‌کنند.

جدول ۴: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص رعایت عدالت در واگذاری امتیازات

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
۴	۹	۹	۴	-	زنان
۲	۱۲	۱۰	۲	-	مردان

❖ از هر دو گروه خواسته شد که بگویند پلیس‌های مرد تا چه حد به کار پلیس‌های زن اعتماد دارند. همانطور که محاسبات نشان می‌دهند، این بار نیز پلیس‌های زن برآورد پایین‌تری از خود داشته و پلیس‌های مرد، بانوان همکار خود را بیشتر از آنچه که خود تصور می‌کنند، ارزیابی نموده‌اند.

جدول ۵: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص میزان اعتماد به کار پلیس‌های زن

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
-	۴	۱۶	۶	-	زنان
۲	۱۴	۱۰	-	-	مردان

❖ در پاسخ به این سوال که فرماندهان تا چه حد به طور متناسب از توانایی بانوان پلیس استفاده می‌کنند، اغلب زنان معتقدند که متناسب با توانایی‌ها از آنان استفاده می‌شود. تنها ۲۷ درصد بر این باور بودند که بیش از توان آنان از ایشان، کار خواسته شده و هیچ کس معتقد نبود که کارهای خواسته شده از آنان و مأموریت‌های واگذاری، کمتر از حد توان آنان بوده است.

جدول ۶: دیدگاه زنان پلیس در خصوص مشاغل واگذاری به آنان بر حسب توانایی

کارهایی که رئیس به من واگذار می‌کند:	تعداد	درصد
بیشتر از توانایی‌های من است	۷	۲۷
متناسب با توانایی‌های من است	۱۹	۷۳
کمتر از توانایی‌های من است	-	-

۱۰۰	۲۶	جمع
-----	----	-----

❖ در خصوص برابری فرصت‌های شغلی پلیس‌های زن با پلیس‌های مرد، با توجه به محاسبات زیر، زنان احساس نابرابری کرده و معتقدند فرصت‌های شغلی برابر با همکاران مرد خود در اختیار ندارند. در حالی که مردان این گونه فکر نکرده و معتقدند فرصت‌های شغلی پلیس‌های زن و مرد نسبتاً یکسان بوده و اجحافی به زنان نشده است.

جدول ۷: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص میزان برابری فرصت برای زنان پلیس

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
-	۲	۷	۹	۸	زنان
-	۶	۱۸	۲	-	مردان

❖ در پاسخ به این سوال که پلیس‌های زن در کدام زمینه‌ها می‌توانند موفق‌تر عمل کنند، زنان و مردان هر دو به ترتیب رسیدگی به جرایم مربوط به زنان، مبارزه با ارتکاب جرم علیه زنان و کودکان، امور اداری و ستادی و مبارزه با جرایم سایبری را مشاغل مناسب برای زنان ارزیابی نموده‌اند.

جدول ۸: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص زمینه‌های موفق کاری زنان در حرفه پلیس

مردان	زنان	زمینه‌های موفق کاری زنان در حرفه پلیس
۱۲	۱۰	رسیدگی به جرایم مربوط به زنان
۱۱	۱۰	مبارزه با ارتکاب جرم علیه زنان و کودکان
۱۰	۸	امور اداری و ستادی
۹	۶	مبارزه با جرایم سایبری
۴	۴	بازجویی از مظنونین و متهمان
۶	۲	مبارزه با جرایم جنسی

۴	۲	حفظ نظم عمومی
۲	۲	امور جنایی
-	۲	سایر
۵۸	۴۶	جمع

نامناسب‌ترین مشاغل نیز رسیدگی به امور جنایی و برقراری و حفظ نظم توسط بانوان می‌باشند.

سؤالات دیگری از زنان پرسیده شد که نتایج آن در جدول زیر آورده شده‌اند:

جدول ۹: نظر زنان پلیس در خصوص مشکلات ناشی از شغل

موضوعات	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
وجود مشکلات زندگی ناشی از شغل پلیسی	—	۱۳	۷	۲	۴
میزان رسیدگی به زندگی با وجود شغل پلیسی	—	۵	۱۷	۴	—
میزان تمایل همکاران مرد برای کمک به زنان پلیس	—	—	۹	۹	۸
انطباق بین تصورات قبل از شغل پلیسی با واقعیات	—	۶	۴	۹	۹

چنانچه جدول فوق نشان می‌دهد تقریباً نیمی از زنان پلیس، به خاطر درگیری‌های شغلی، در زندگی شخصی خود با مشکلاتی مواجه بوده‌اند.

زنان پلیس پاسخگو همچنین در حد متوسط می‌توانند به زندگی خود رسیدگی نمایند، آنها میزان همکاری مردان پلیس را با زنان پلیس در حد متوسط و کم ارزیابی نموده‌اند و میزان انطباق تصورات قبل از اشتغال به شغل پلیسی را با واقعیتی که بعد از اشتغال درک کردند پایین می‌دانند.

❖ از پلیس‌های زن پرسیده شد که چقدر از شغل خود راضی هستند؟ همین سؤال از پلیس‌های مرد شد و از آنان خواسته شد که بگویند به نظر آنان، بانوان پلیس چقدر از شغل خود راضی هستند. جدول زیر نتیجه را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌گردد، این بار نیز برداشت مردان پلیس نسبت به بانوان همکاران خود، بیشتر بوده و آنان رضایت شغلی همکارانشان را بیش از آنچه پلیس‌های زن اظهار کرده‌اند، ارزیابی نموده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد که مردان، ارزیابی دقیقی نسبت به خواست‌ها و شرایط شغلی بانوان همکار خود در سازمان پلیس ندارند.

جدول ۱۰: دیدگاه زنان و مردان پلیس در خصوص میزان رضایت شغلی زنان پلیس

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
-	۶	۱۱	۷	۲	زنان
-	۱۰	۱۰	۶	-	مردان

❖ از مردان پلیس سؤال شد که به نظر آنان پلیس‌های زن تا چه حد در کار خود موفق بوده‌اند؟ پاسخ این سؤال نیز قابل توجه می‌باشد. زیرا آنان بیش از حد متوسط، زنان را در کار خود موفق ارزیابی نموده‌اند.

جدول ۱۱: دیدگاه مردان پلیس در خصوص میزان موفقیت زنان پلیس از نظر همکاران مرد

آنها

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۲	۱۴	-	-	-

نتیجه گیری

این تحقیق نشان داد که زنان حرفه پلیس را به دلیل امرار معاش زندگی، جذابیت شغلی و خدمت به زنان و کودکان انتخاب می‌کنند (منطبق با نتایج تحقیق بونزیک).

اغلب پاسخ دهندگان معتقدند که مردان پلیس، بانوان را به عنوان بخشی از جامعه پلیس پذیرفته‌اند. با این وجود تا زمانی که در خواستی از آنان صورت نگیرد، برای کمک به بانوان همکار خود پیش قدم نمی‌شوند (همخوان با نتایج تحقیق کوهار).

بر اساس نظر پاسخ دهندگان، فرماندهان تفاوتی میان زنان و مردان پلیس قائل نشده و امتیازات را به طور یکسان بین آنها توزیع می‌کنند اما در واگذاری مأموریت‌ها، یکسان برخورد نکرده و مأموریت‌های سخت‌تر را به مردان واگذار می‌نمایند.

در خصوص میزان پذیرش پلیس زن از سوی جامعه، نگاه مردان پلیس نسبت به موضوع مثبت‌تر از نگاه زنان پلیس بوده و زنان، ارزیابی کمتری از خود داشته‌اند. در خصوص این که پلیس‌های زن تا چه حد از سوی مردان پلیس پذیرفته شده‌اند نیز وضع به همین منوال است. یعنی زنان احساس می‌کنند که کمتر از سوی مردان مورد پذیرش قرار می‌گیرند در حالی که مردان، کار زنان را بیشتر از آنچه که آنان خود تصور می‌کنند، قبول دارند.

در خصوص میزان اعتماد پلیس‌های مرد به کار پلیس‌های زن، باز هم پلیس‌های زن برآورد پایین‌تری از خود داشته و پلیس‌های مرد، بانوان همکار خود را بیشتر از آنچه که آنان خود تصور می‌کنند، ارزیابی نموده و موفق می‌دانند.

در خصوص تناسب توانایی بانوان پلیس با مأموریت‌های واگذاری، اغلب زنان معتقدند که متناسب با توانایی‌ها از آنان استفاده می‌شود.

در خصوص برابری فرصت‌های شغلی پلیس‌های زن با پلیس‌های مرد، زنان احساس نابرابری کرده و معتقدند فرصت‌های شغلی برابر با همکاران مرد خود در اختیار ندارند. در حالی که مردان این گونه فکر نکرده و معتقدند فرصت‌های شغلی پلیس‌های زن و مرد نسبتاً یکسان بوده و اجحافی به زنان نشده است.

در پاسخ به این سؤال که پلیس‌های زن در کدام زمینه‌ها می‌توانند موفق‌تر عمل کنند، زنان و مردان هر دو به ترتیب رسیدگی به جرایم مربوط به زنان، مبارزه با ارتکاب جرم علیه زنان و کودکان، امور اداری و ستادی و مبارزه با جرایم سایبری را مشاغل مناسب برای بانوان پلیس ارزیابی نموده‌اند.

در خصوص مشکلات زندگی شخصی ناشی از کار بانوان پلیس، تقریباً نیمی از زنان پلیس، به خاطر درگیری‌های شغلی، در زندگی شخصی خود با مشکل مواجه می‌باشند.

پیشنهادها

۱) فرماندهان مأموریت‌های سازمانی را متناسب با شرایط فیزیکی و روانی زنان به آنان واگذار نمایند؛

۲) فعالیت‌های زنان پلیس از طریق صدا و سیما، فیلم‌ها و سخنرانی‌های فرماندهان پلیس برجسته سازی شده به طوری که به زنان پلیس به عنوان اعضای فعال مأموریت‌های پلیسی نقش‌های اصلی داده شود؛

۳) در خصوص واگذاری فرصت‌های شغلی توجیه لازم از سوی فرماندهان و سلسله مراتب فرماندهی صورت گرفته و در عمل نیز نظارت‌های لازم در اجرای آن صورت پذیرد؛

۴) شرایط خدمتی زنان پلیس طوری بستر سازی شود تا مخاطرات آنان در زندگی شخصی کاهش یافته و احساس امنیت شغلی در مشاغل زنان افزایش یابد.

منابع فارسی

- احمدی مقدم، اسماعیل، (۱۳۸۴)، «ده‌هزار کارمند زن در ناجا، فقط ۱۲ تخلف» (مصاحبه مطبوعاتی) ۸۴/۱۲/۲۰.
- ازکیا، مصطفی و دربان، آستانه، (۱۳۸۲)، روش‌های کاربردی تحقیق، انتشارات کیهان، تهران.
- اسکالر لاج، تانجا و ویرجینت بونجا، (۱۳۸۸)، پلیس زن بودن به عنوان یک حرفه، ترجمه مهدی مقیمی، فصلنامه پلیس زن، سال سوم، شماره ۱۱- پاییز و زمستان.
- جعفری، محمد، (۱۳۸۷)، پلیس زن، اشتغال و خانواده، فصلنامه پلیس زن، سال دوم، شماره ۵.
- خزایی، هوشنگ، (۱۳۸۹)، بررسی نقش نیروی انتظامی در تامین امنیت عمومی و تحقق حقوق شهروندی، کار کلاسی کارشناسی ارشد، دانشکده علوم و فنون فارابی، تهران.
- خیام، عمرین ابراهیم، (۱۳۸۵)، «پلیس زن به یاری نیروی انتظامی می آید»، نشریه پیام زن، شماره ۹۸.
- رحمانی، محمد علی، (۱۳۸۲)، «پلیس زن عامل نظم و امنیت جامعه»، نشریه نسیم صبا ۱۳۸۲/۱۱/۱۴.
- روشن، محمد، (۱۳۸۶)، «تشکیل پلیس اطفال و نقش پلیس زن»، فصلنامه پلیس زن، سال اول، شماره اول، تهران.
- شایگان، فریبا، (۱۳۸۲)، «مبانی و اصول به کارگیری پلیس زن»، فصلنامه دانش انتظامی، سال اول، شماره اول، تهران.
- کاکویی، عیسی، (۱۳۸۲)، «مقبولیت پلیس زن در بین افراد جامعه»، نشریه انتخاب ۱۳۸۲/۲/۲۱.

- مارلنز، لویزپت، (۱۳۸۴)، پلیس و جنسیت، ترجمه فرزانه سجودی، مرکز تحقیقات و پژوهش ناجا، تهران.
- مدبر، لیلا و چوپانی، محسن، (۱۳۸۸)، نقش جنسیت در اشتغال پلیس زن، فصلنامه پلیس زن، سال دوم، شماره ۹-۱۰، بهار و تابستان.
- مرادیان، محسن و کریمایی، علی اعظم، (۱۳۸۹)، «نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی ج.ا.ا. و ارائه راهکارهای مناسب برای ارتقاء آن»، فصلنامه دانش حفاظتی و امنیتی، دفتر تحقیق و پژوهش ساحفا ناجا، سال پنجم شماره ۱۶، تهران.
- واعظی، خلیل (۱۳۸۶)، «نیروی انتظامی و پلیس زن»، نشریه نگهبان شماره ۵۷.

انگلیسی

- Božnik, D. (2005). Slovenian female police officers are becoming integrated in the European network. Security (Newsletter of law enforcement employees), 43
- Dovgan, L. (1974). Women police force also in the Republic of Slovenia. Security, Ministry of the Interior, 23
- Kuhar, T. (2000). The first generation of candidates for police officers. Security, Ministry of the Interior, 49
- Lobnikar, B. (1996). Integration of women into predominantly male organisations: The challenges of uniformed female police officers' integration. Scientific research, Ministry of the Interior, Ljubljana,
- <http://www.policija.si>, 29 September 2003. AUTHORS Tanja Škerlj, university degree in security studies, Criminal Police Inspector III, Criminal Police Section of the Koper Police Directorate, Organised Crime Division, Illicit Drugs Group. Bojana Virjent, PhD, Faculty of Policing and Security Studies in Ljubljana.
- <http://armandavari.com/>